

U travnju 2010. godine, u visokoregalnom skladištu poslodavca AA d.o.o. dogodila se skupna ozljeda radnika BB i CC, zaposlenika poslodavca, prilikom punjenja regala paketima (balama) stiropora (EPS = ekspanzirani polistiren). Analiza ovog događaja temelji se na nalazima nadležnog inspektora rada za zaštitu na radu Državnog inspektorata koji je obavio očevid na mjestu događaja i poduzeo propisane mjere.

OPIS DOGAĐAJA

Radnici poslodavca AA d.o.o, vozač viličara XY, i radnici BB i CC punili su regal paketima (balama) stiropora na visini od cca 5 m. U vanjskom dijelu skladišta nalazilo se oko 150 paketa stiropora dimenzija 100x50x8 cm, težine oko 6,8 kg, a radnici BB i CC su utovarivali pakete u košaru viličara. Nakon toga ih je radnik XY viličarom dopremao u skladište te je pakete podigao na visinu galerije, na kojoj su isti radnici trebali preuzeti pakete i složiti na pod galerije, koja se nalazila unutar regalnog skladišta i to na visini od cca 5 m od razizemlja. Pristup na galeriju regalnog skladišta je bio izveden kao stepenišni krak od 18 stepenica. To je bilo „predaleko“ za hodanje, te su se radnici koristili „kraćim putem“ na galeriju regalnog skladišta, a to je bilo podizanje paketa stiropora zajedno s radnicima u košari viličara.

PROVEDBA PROPISA ZAŠTITE NA RADU

Inspekcijским nadzorom obavljenim u povodu navedenog događaja utvrđeni su bitni nedostaci koji su pridonijeli teškim ozljedama radnika BB i CC.

U ovome slučaju inspektor je utvrdio da je za obavljanje poslova podizanja paketa stiropora na galeriju skladišta upotrijebljena improvizirana metalna košara dimenzija: 240x140x90 cm koju su izradili radnici održavanja zaposleni kod predmetnog poslodavca. Košara se postavljala na viličar tako da je svaka vilica viličara prolazila kroz dvije vodilice zavarene na donju stranu okvira dna košare. Inspekcijским nadzorom obavljenim odmah nakon događaja utvrđeno je da je na košari nedostajala jedna vodilica za vilicu (koja je prema izjavama skladištara „davno“ otpala), te je prilikom opisanog događaja puknuo zavar na 'drugoj vodilici za istu vilicu' zbog čega se pri radu prevrnula košara. Na košari nije bilo naznake dopuštene nosivosti niti znakova o zabrani podizanja radnika. Osim navedenog, utvrđeni su i drugi propusti u provođenju propisa zaštite na radu, nevezani sa samim događajem koji dodatno upućuju da poslodavac nije dovoljno skrbio o zaštiti radnika na radu.

Navedeni primjer prikaz je improvizacija u primjeni pravila zaštite na radu jer nisu primijenjena posebna pravila koja se odnose na radnike i na način obavljanja radnih postupaka, a posljedice takvih improvizacija su najčešće katastrofalne jer završavaju tragično za radnika.

POVREDA PROPISA

Poslodavac i njegova odgovorna osoba počinili su niz povreda propisa iz područja zaštite na radu, a u ovom primjeru biti će navedeni samo oni koji su izravno vezani s opisanim događajem:

- Odgovorna osoba poslodavca počinila je kazneno djelo protiv opće sigurnosti opisano u članku 265., stavak 2. Kaznenog zakona (N.N., br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 71/06., 115/06., 110/07. i 152/08.) jer je suprotno odredbama članka 43., stavaka 2. i 3. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 59/96., 94/96., 114/03., 100/04., 86/08. i 75/09.; dalje u tekstu: Zakon), stavila u uporabu sredstvo rada koje nije ispravno niti izrađeno u skladu s propisima zaštite na radu, odnosno, prema odredbama članka 117., stavak 2. Pravilnika o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme (N.N., br. 21/08.); (radna oprema koja nije posebno namijenjena za dizanje radnika **može se iznimno** upotrebljavati za tu namjenu ako se prethodno poduzmu mjere zaštite radnika i osigura njezin nadzor u skladu s propisima - dogradnja radne opreme mora se izraditi prema projektu u skladu s propisima i mjerama zaštite radnika, a ovlaštena tvrtka je trebala ispitati takvu opremu da bi se ona mogla upotrebljavati za podizanje radnika).
- Ista odgovorna osoba dopustila je i samostalan rad vozaču viličara koji nije osposobljen za rad na siguran način sukladno odredbama članka 28. Zakona, što je također pridonijelo ozljeđivanju dvojice radnika.

PODUZETE INSPEKCIJSKE MJERE

Tijekom očevida inspektor je temeljem ovlasti iz odredbe članka 102., stavka 3. Zakona donio više rješenja koja je upisao u knjigu nadzora.

Poslodavac je za radnika XY kojega je rasporedio na obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada predočio dokaz o osposobljavanju za rad na siguran način (iako radnik XY nije ispunjavao propisane posebne uvjete za obavljanje tih poslova u pogledu stručne osposobljenosti) koji inspektor nije prihvatio kao dokaz o osposobljavanju za rad na siguran način. Jer, osposobljavanje se obavlja nakon rasporeda na mjesto rada i za točno određeno mjesto rada, pa se pretpostavlja da su svi prethodni uvjeti za izvršenje takvog rasporeda ispunjeni, poglavito oni koji su propisani kao obvezni. Neučinkovito je i pravno ništavno, u smislu odredbi Zakona, osposobljavanje za rad na siguran način osobe koju je poslodavac rasporedio na mjesto rada protivno općim uvjetima za zasnivanje radnog odnosa koji su propisani odredbama Zakona o radu i propisa donesenih na temelju njega. Jednako tako i u slučaju kada poslodavac rasporedi radnika na mjesto rada s posebnim uvjetima rada ako radnik ne ispunjava propisane posebne uvjete.

Inspektor je rješenjem naredio poslodavcu da radnika XY udalji s obavljanja poslova upravljanja viličarom jer nije osposobljen za rad na siguran način, zabranio je uporabu košare za podizanje dok se ne izradi prema projektu u skladu s propisima i mjerama zaštite radnika i ne ispita od ovlaštenog društva, a uvjerenjem o ispravnosti (koje se izdaje na temelju zapisnika o ispitivanju) ne dokaže njezina ispravnost za uporabu. Nadalje, inspektor je sukladno odredbama članka 28., stavka 6. Zakona donio rješenje kojim je poslodavcu naredio provjeru osposobljenosti za rad na siguran način radnika BB i CC, te druga rješenja za otklanjanje nedostataka u provedbi mjera zaštite na radu koja nisu izravno povezana s opisanim događajem (u prostoru skladišta nisu bile pisane obavijesti, upute, znakovi upozorenja i dr.).

Protiv odgovorne osobe poslodavca podnesena je kaznena prijava nadležnom Državnom odvjetništvu zbog utemeljene sumnje o počinjenju kaznenog djela opisanog u Povredi propisa.

Inspektor je, također, podnio i optužni prijedlog protiv poslodavca, jer je rasporedio rad-

nika XY na poslove s posebnim uvjetima rada, a da prethodno nije utvrdio da radnik ispunjava uvjete stručne spreme za obavljanje poslova kako je propisano odredbama članka 34., stavak 2. Zakona i odredbama članka 3., točka 2. Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada (N.N., br. 5/84.).

*Đuro Čižmar, dipl. ing. stroj.
Odjel zaštite na radu
Državni inspektorat, Zagreb*